

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 6. oktober 2021

Sag 48/2021

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Jesper Storm Thygesen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Frederiksberg den 25. februar 2020 (4512/2019) og af Østre Landsrets 15. afdeling den 25. februar 2021 (S-642-20).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Jon Stokholm, Hanne Schmidt, Ole Hasselgaard og Rikke Foersom.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

B, som er far til afdøde F, har for Højesteret gentaget sine påstande om yderligere erstatning og godtgørelse.

Supplerende sagsfremstilling

T er ud over de forstraffe, der er nævnt i byrettens dom, tidligere straffet ved bl.a.:

- Retten i Glostrups dom af 28. november 2018 med bøde for overtrædelse af straffuldbyrdeslovens § 110 b, stk. 1,

- Retten i Glostrups dom af 11. marts 2019 med dagbøder for butikstyveri og
- Retten i Nykøbing Falsters dom af 8. december 2020 med 40 dages fængsel for bl.a. brugstyveri.

Anbringender

T har anført navnlig, at et enkelt drab inden indførelsen af straffelovens § 81 b medførte en tidsbestemt straf. Fængsel på livstid blev alene idømt i tilfælde, hvor der forelå helt særlige omstændigheder.

Ved anvendelse af straffelovens § 81 a, hvorefter straffen for overtrædelser med forbindelse til bandekonflikter kan fordobles, udmåles straffen efter et princip om modereret kumulation, jf. Højesterets dom i UfR 2021.617. Det samme skal derfor gælde, når straffen udmåles under anvendelse af § 81 b.

Uden anvendelse af § 81 b ville han være blevet idømt en straf på fængsel i 13-14 år. Under anvendelse af § 81 b og princippet om modereret kumulation bør han derfor straffes med fængsel i ikke over 18 år og under alle omstændigheder i højst 20 år.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at straffen for drab som udgangspunkt er fængsel i 12 år. Da drabet er sket under anvendelse af skydevåben på åben gade, skal der fastsættes en fællesstraf for drabet og overtrædelser af straffelovens § 192 a, som efter strafskærpelsen i 2017 isoleret ville have indebåret en straf på noget over 2 år og 6 måneders fængsel. Uden anvendelse af straffelovens § 81 b ville straffen i denne sag efter princippet om modereret kumulation blive udmålt til 15-16 års fængsel og i hvert fald ikke under 14 års fængsel.

Efter forarbejderne til § 81 b skal straffen forhøjes med det halve i en situation som den foreliggende. Når § 81 b anvendes til at forhøje straffen, sker det uden brug af princippet om modereret kumulation. Hvis en straf uden anvendelse af § 81 b ville være fængsel i 14 år eller derover, skal straffen derfor fastsættes til fængsel på livstid, idet straffen ellers vil overstige den højest mulige tidsbestemte fængselsstraf på 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2. En tidsbestemt fængselsstraf vil kun kunne komme på tale, hvis straffen uden anvendelse af § 81 b ville være 13 år eller derunder. Det er ikke tilfældet i denne sag, der angår drab udført på en grov og kynisk måde på åben gade ved brug af skydevåben.

Højesterets begrundelse og resultat

T blev ved landsrettens dom bl.a. dømt for drab under anvendelse af skydevåben på et offentligt sted, jf. straffelovens § 237, jf. § 81 b (forhold 1), og § 192 a, stk. 1, nr. 1, og stk. 3, jf. § 81 b (forhold 2). Han havde den 19. november 2018 ca. kl. 19.35 på Hejrevej i København på kort afstand skudt F, som befandt sig i en bil, i hovedet to gange. F afgik som følge heraf ved døden dagen efter. Landsretten fastsatte straffen til fængsel på livstid og lagde i den forbindelse vægt på, at drabet havde karakter af en nøje planlagt likvidering, der blev udført på grov og kynisk måde på åben gade ved brug af skydevåben. For Højesteret angår sagen strafudmålingen.

Drab straffes efter praksis som udgangspunkt med fængsel i 12 år. Det beror på en konkret vurdering, om der foreligger særlige omstændigheder, der kan bevirke, at dette udgangspunkt fraviges i skærpende eller formildende retning. Besiddelse af skydevåben med ammunition på offentligt tilgængeligt sted skal ifølge forarbejderne til den ændring af straffelovens § 192 a, der trådte i kraft i maj 2017, i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med ubetinget fængsel i 2 år og 6 måneder og noget over denne strafposition, hvis våbnet også har været anvendt, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, lovforslag nr. L 139, s. 9.

Efter straffelovens § 81 b kan straffen forhøjes med indtil det halve, hvis en af de i straffeloven omhandlede forbrydelser, uden at forholdet er omfattet af § 81 a, begås på offentligt sted ved brug af skydevåben eller af våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, jf. § 192 a, stk. 1. I forarbejderne til § 81 b er det forudsat, at straffen som udgangspunkt skal forhøjes med det halve ved lovovertrædelser, hvor en person afgiver skud mod en anden person på åben gade og andre lignende offentligt tilgængelige steder.

I den foreliggende sag må det ved straffastsættelsen indgå, at drabet på F som anført af landsretten havde karakter af en nøje planlagt likvidering, der blev udført på grov og kynisk måde ved brug af skydevåben. Da den samlede straf for drabet og den samtidige overtrædelse af § 192 a, stk. 1, skal forhøjes efter § 81 b, skal der ved fastsættelsen af den straf, der kan forhøjes, ikke tillige lægges vægt på, at skydevåbnet blev anvendt på offentligt sted, jf. herved om forhøjelse efter § 81 a bl.a. Højesterets dom af 17. november 2020 (UfR 2021.617).

Højesteret finder herefter, at straffen – inden forhøjelse efter § 81 b – i medfør af princippet om modereret kumulation ville skulle udmåles til fængsel i ikke under 15 år.

Drabet er begået ved anvendelse af skydevåben på åben gade. Højesteret finder derfor i overensstemmelse med det forudsatte udgangspunkt i forarbejderne til § 81 b, at den nævnte straf skal forhøjes med det halve. Da straffen herved overstiger grænsen i straffelovens § 33 for tidsbestemt straf, skal straffen udmåles til fængsel på livstid.

Højesteret tiltræder af de grunde, som byretten og landsretten har anført, at B ikke kan få yderligere erstatning og godtgørelse. Det bemærkes herved, at drabet er begået forud for den ændring af erstatningsansvarslovens § 26 a, der med virkning for lovovertrædelser begået efter den 1. marts 2021 har udvidet kredsen, som i almindelighed vil have ret til godtgørelse efter bestemmelsen, til at omfatte bl.a. efterladte forældre til voksne børn.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

T har fortsat været fængslet under anken.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.